

Фронтири міста: історико-культурологічний альманах / ред. В.В. Грибовський. – Дніпро: Герда, 2016. – Вип. 5. – 232 [4] с.: іл.

ISBN 978-617-7097-50-0

Зміст

Грунт

Векленко В.О. Козацька Самарь – паросток мегаполісу у Надпоріжжі // Фронтири міста. – Вип. 5. – Дніпро: Герда, 2016.

Автори

Векленко В.О., директор Громадського історикоетнографічного ставрографічного Музею Хреста, м. Дніпро.

Реферат

У статті викладено аргументи на користь версії про можливість заснування у Присамар'ї у першій половині XVI століття козацького поселення Самарь, яке могло б виступити в якості гіпотетичного зародка сучасного м. Дніпро. Обґрунтовано таке бачення послідовності існування населених пунктів на території Нижнього Присамар'я завдяки аналізу археологічних знахідок, отриманих внаслідок розкопок і розвідок на Ігреньському півострові та на околиці селища Шевченка (Шевченкового) (м. Дніпро).

Посилання

Adelman J., Aron S. From Borderlands to Borders: Empires, Nation-States, and the Peoples in Between in North American History // *The American Historical Review*. – Vol. 104. – № 3. – 1999. – P. 813–841.

Berkhofer R. The North American Frontier as Process and Context // Howard Lamar and Leonard Thompson, eds., *Frontier in History. North America and Southern Africa Compared*. – New Haven and London: Yale University Press, 1981. – P. 67.

Billington R. Land of Savagery, Land of Promise. The European Image of the American Frontier in the Nineteenth Century. – New York, London: W.W.Norton & Company, 1981. – P. 186–194.

Bolton H. Mission as a Frontier Institution in the Spanish-American Colonies // *American Historical Review*. – Vol. 23. – № 1. – October, 1917. – P. 42–61.

Burns R. The Missionary Syndrome: Crusader and Pacific Northwest Religious Expansionism // *Comparative Studies in Society and History*. – Vol. 30. – № 2 – 1988. – P. 271–285.

Brauer R. Boundaries and Frontiers in Medieval Frontier Geography. – Philadelphia: Transactions of the American Philosophical Society Held at Philadelphia for Promoting Useful Knowledge, v. 85, 1995. – P. 59.

Chornovol I. „Wild West” and „Wild Fields”: Ukraine in the Light of Frederick Jackson Turner’s Frontier Thesis. The text of the public lecture given in Columbia University, Harriman Institute on February 15, 2008 and Shevchenko Scientific Society, March 15, 2008 // Електронний ресурс:
http://www.shevchenko.org/users/shevchenko-cgi/webdata_news.cgi?fid=1205945129&query=pagenum%3D1%26cgifunction%3DSearch&cgifunction=form

Drummond S., Nelson L. The Western Frontiers of Imperial Rome. – Armonk, NY – London: M.E.Sharpe, 1994. – P. 206–208.

Elkin A.P. Reaction and Interaction: A Foodgathering People and European Settlement in Australia, Beyond the Frontier. Social Process and Cultural Change. – Garden City, NY: Published for the American Museum of Natural History [by] Natural History Press, 1967; American Museum sourcebooks in anthropology, 1967. – P. 43–70.

Elphick R. Africans and the Christian Campaign in Souther Africa // Howard Lamar and Leonard Thompson, eds. Frontier in History. North America and Southern Africa Compared. – New Haven and London: Yale University Press, 1981. – P. 307.

Frontier in History. North America and Southern Africa Compared. Howard Lamar and Leonard Thompson, eds. – New Haven and London: Yale University Press, 1981.

Heywood C. The Frontier in Ottoman History: Old Ideas and New Myths // Frontier in Question. Eurasian Borderlands, ed. by D. Power and N. Standen. – London, 1999. – P. 228–249.

Khodarkovsky M. Russia’s Steppe Frontier: the Making of a Colonial Empire, 1500–1800. – Bloomington: Indiana University Press, 2001.

Klein K. Frontiers of Historical Imagination. Narrating the European Conquest of Native America. 1890–1990. – Berkeley, Los Angeles, London, 1997. – P. 210.

McNeill W. The Great Frontier. Freedom and Hierarchy in Modern Times. – Princeton, NJ: Charles Edmondson Historical Lectures, 4, 1983. – P. 10.

Miller D. Ethnogenesis and Religious Revitalization Beyond the Roman Frontier: The Case of Frankish Origin // Journal of World History. – Vol. 4 – № 2. – Fall, 1993. – P. 277–285.

Sullivan R. The Medieval Monk as Frontiersman // The Frontier. Comparative Studies. – Vol. 2. William W. Savage, jr., Stephen Thompson, ed. – Norman: University of Oklahoma Press, 1977. – P. 25–41.

Tazbir J. Polska przedmurzem Europy. – Warszawa, 2004.

Tyerman C. God’s War. A New History of the Crusades. – Cambridge, MA: The Balknap of Harvard University Press, 2006. – P. XIII.

Брехуненко В. Козаки на Степовому Кордоні Європи. Типологія козацьких спільнот XVI – першої половини XVII ст. – Київ: Інститут археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського, 2011.

Грибовський В. «Дело – табак». Два епізоди з життя полонених турків у російському Азові на поч. XVIII ст. (за документами Державного архіву Воронізької області) // Фронтири міста. – Вип. 2. – Дніпропетровськ: Герда, 2013. – С. 150.

Грушевський М. Історія України-Руси. – Т. VII. – Київ, 1995. – С. 390.

Дашкевич Я. Конфесійні відносини Великого кордону (XIV–XVIII ст.) // Історія релігій в Україні. Праці XI Міжнародної наукової конференції, Львів, 16–17 травня 2001 р. – Кн. 1. – Львів, 2001. – С. 206–210.

Каппелер А. Южный и восточный фронт России в XVI–XVIII веках // Ab-Imperio. – № 1. – Казань, 2003. – С. 48.

- Плохій С. Наливайкова віра: козацтво та релігія в ранньомодерній Україні. – Київ: Критика, 2005. – С. 136-138.
- Чорновол І. «Дике Поле» і «Дикий Захід». Україна у світлі тези Тернера // Критика. – 2006. – № 6. – С. 26–28.
- Чорновол І. Середньовічні фронтири та модерні кордони // Критика. – 2006. – № 10 – С. 9–12.
- Чорновол І. Фронтири Росії // Критика. – 2007. – № 6. – С. 17–21.
- Чорновол І. Географія фронтиру та її піонери // Критика. – 2008. – № 7–8. – С. 27–30.
- Чорновол І. З історії історичної науки в США: історіографія Латинської Америки і «теза Болтона» // Історіографічні дослідження в Україні. – Київ, 2008. – Вип. 19 – С. 132–157.
- Чорновол І. Середні Віки у світлі Тернерової тези про фронтир // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Вип. 13. – Дрогобич, 2009. – С. 203–216.
- Чорновол І. Теорія компаративних фронтирів // Регіональна історія України. – Вип. 3. – Київ, 2009. – С. 41–66.
- Чорновол І. Історіографія Австралії у світлі тези Тернера // Регіональна історія України. – Вип. 4. – Київ, 2010. – С. 239–248.
- Чорновол І. Дискурс колонізації в українській історіографії у світлі теорії фронтиру // Історія – ментальність – ідентичність. Т. IV: Історична пам'ять українців і поляків у період формування національної свідомості в XIX – першій половині XX століття. – Львів, 2011. – С. 151–164.
- Чорновол І. Фредерик Джексон Тернер і концепція фронтиру // Регіональна історія України. – Вип. 5. – Київ, 2011. – С. 77–100.
- Чорновол І. Блукаючі метрополії. Історіографія Канади у світлі тези про фронтир // РІУ. – Вип. 6. – Київ, 2012. – С. 115–124.
- Чорновол І. Фронтири Стародавнього Риму // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Вип. XVI. – Дрогобич, 2012. – С. 18–31.

Липа К.А. Теорія архітектури, містика і війна // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Липа К.А., мистецтвознавець, Київ, Україна.

Посилання

Bogdanowski J. Architektura obronna w krajobrazie Polski. Od Biskupina do Westerplatte. – Warszawa – Kraków, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2002. – P. 89.

Darvas G. Symmetry: cultural-historical and ontological aspects of science-arts relations: the natural and man-made world in an interdisciplinary approach. – Basel, Birkhäuser Verlag AG, 2007. – P. 184.

Goudeau J. A Northern Scamozzi // Nicolaus Goldmann and the Universal Theory of Architecture // Annali di architettura. – № 18–19, 2006–2007. – P. 243.

Naronowicz-Naroński J. Architektura militaris, to jest budownictwo wojenne // Prace Komisji WojskowoHistorycznej Ministerstwa Obrony Narodowej, seria B, nr. 4. – Warszawa, 1957. – P. 128.

Perez-Gomez A. Architecture and the Crisis of Modern Science. – MIT Press, Cambridge, 1994. – P. 9.

- Pollak M.D. *Cities at War in Early Modern Europe*. – Cambridge University Press, 2010. – P. 25.
- Roob A. *Alchemy & Mysticism* – Taschen, 2005. – P. 25.
- Thompson E.H. *J.V. Andrea: Christianopolis*. – Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 1999.
- Vera M.A. *Proportion, Symmetry and Mathematics in the Renaissance Theory of Construction: Vignola's treaty of Architecture and Musical Mirror // Proceedings of the Third International Congress on Construction History*. – Cottbus, 2009.
- Wasowski B.N. *Callitectonicorum seu de pulchro architecturae sacrae & civilis*. – Poznaniae, 1678. – P. 2.
- Wilhelms J. *Architectura Civilis*. – Nurnberg, 1649. – Пер. В. Хоборова.
- Королев К. *Энциклопедия символов, знаков, эмблем*. – М.: Эксмо, 2003. – С. 456.
- Паславський І.В. *Філософська та науково-природнича думка. // Історія української культури, Т. 2*. – К, 2001.
- Мифы народов мира. *Энциклопедия*. – М.: Советская Энциклопедия, 1987.
- Українська поезія сер. XVII ст. – К.: Наукова думка, 1992 – С. 36.
- Чижевський Д. *Нариси х історії філософії на Україні*. – К., 1992. – С. 27–28.
- Эко У. *История красоты*. – М.: Слово, 2005. – С. 64–69.

**Абель Полесе. Неформальність та кордон: нотатки з електрички
Одеса–Кишинів // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.**

Автори

Абель Полесе, доктор філософії, старший науковий співробітник Інституту політології Талліннського університету.

Посилання

Bovi M. *The nature of the underground economy – some evidence from OECD countries // Journal for Institutional Innovation, Development & Transition*. - 2003. - № 7. – P. 60–70.

Dogaru V. *Moldova, and economic arm wrestle // Електронний ресурс*:
<http://www.tol.org/client/article/12702-an-economic-arm-wrestle.html>.

Foucher M. *Fronts et Frontières, un tour du monde géopolitique*. – Paris: Fayard, 1991. – P. 47.

Harrison G. *Corruption, development theory and the boundaries of social change // Contemporary Politics*. – 1999. – № 5 (3). – P. 207–220.

Hart K. *Informal Income Opportunities and Urban Employment in Ghana // Journal of Modern African Studies*. – 1973. - № 11 (1). – P. 61–89.

Herlihy P. *Odessa: a History*, Cambridge; Mass.: Harvard University Press, 1991.

Miller W.L., Grodeland A.B., Koshechkina T.Y. *Victims or Accomplices? Extortion and bribery in Eastern Europe. In Economic Crime in Russia (eds A. Ledeneva and M. Kurkchian)*. – London: Kluwer Law International, 2000.

Morris J. *Beyond coping? Alternatives to consumption within a social network of Russian workers // Ethnography*. – 2013. – № 14(1). – P. 85–103.

Morris J. Unruly Entrepreneurs: Russian Worker Responses to Insecure Formal Employment // *Global Labour Journal*. - 2012. - № 3(2). - P. 217–236, див. электронный ресурс: <http://digitalcommons.mcmaster.ca/globallabour/vol3/iss2/2>

Morris J., Polese A. *The Informal Post-Socialist Economy: Embedded Practices and Livelihoods*, London and New York: Routledge. - 2013.

Morris J., Polese A. Informal Health and Education Sector Payments in Russian and Ukrainian Cities // *European Urban and Regional Studies* (forthcoming, 2014).

Neukirch K. Transdnistria and Moldova: Cold Peace at the Dniestr // *Helsinki Monitor*. - 2001.- No. 2. - P. 121–135.

Ó Beacháin D. 'The Role of the EU and the OSCE in Promoting Security and Cooperation in the South Caucasus and Moldova' in Ayca Ergun and Hamlet Isaxanli (eds) *Security and Cross-Border Cooperation in the EU, Black Sea Region and the Southern Caucasus* (NATO Science for Peace and Security Series, IOS Press). - 2013. - P. 42–57.

Palmer L. Bureaucratic corruption and its remedies. In *Corruption: Causes, Consequences and Control* / ed. M. Clark. - London: Pinter, 1983.

Papava V., Khaduri N. On the shadow political economy of the post communist transformation, an institutional analysis // *Problems of Economic Transitions*. - 1997. - № 40 (6). - P. 15–34.

Polese A. Border Crossing as a Daily Strategy of Post Soviet Survival: the Odessa-Chisinau Elektrichka // *The Anthropology of Eastern Europe Review*. - 2006. - № 24(1). - P. 28–37.

Polese A. The guest at the dining table: economic transition and the reshaping of hospitality, reflections from Batumi and Odessa // *Anthropology of Eastern Europe Review*. - 2009. - № 27(1). - P. 65–77.

Polese A., Rodgers P. Surviving Post-Socialism: The Role of Informal Economic Practices // *International Journal of Sociology and Social Policy*. - 2011. - № 31 (11/12). - P. 612–618.

Polese A. Who has the right to forbid and who to trade? Making sense of illegality on the Polish-Ukrainian border. In *Borders as Resources* /eds B. Bruns and J. Miggelbring. - Leipzig: VS Verlag, 2012.

Putnam R. *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. - Princetown; NJ: Princetown University Press, 1993.

Rasanayagam J. Market, state and community in Uzbekistan: reworking the concept of the informal economy. *Max Planck Working Papers*. №. 59. - 2003.

Ruré A. *Ukrainiens et Roumains, IX–XX siècle*. - Paris: l'Harmattan, 1999. - P. 228.

Temple P., Petrov G. Corruption in higher education: some findings from the states of the former Soviet Union // *Higher Education Management and Policy*. - 2004. - № 16 (1). - P. 83–99.

Wanner C. Money, morality and new forms of exchange in postsocialist Ukraine // *Ethnos*. - 2005. - № 70 (3). - P. 515–537.

Werner C. Gifts, bribes and development in post-Soviet Kazakhstan. In *Economic Development: an Anthropological Approach* (eds J.H. Cohen and N. Dannhaeuser). Walnut Creek, CA, Altamira Press. 2002.

Никольский К. 7-й выходит из тени // *Кореспондент*. - 2005. - 4 июня.

Идрисов Э.Ш. Астраханские ногайцы в современных процессах урбанизации // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Идрисов Э.Ш., кандидат политических наук, заместитель директора Астраханского филиала Российской академии народного хозяйства и государственной службы при Президенте РФ.

Посилання

Арсланов Л.Ш., Викторин В.М. Кто такие астраханские ногайцы // Политическая агитация: журнал отдела пропаганды и агитации областного комитета КПСС Астраханской области. – 1988. – № 20. – С. 11–15.

Викторин В.М. Идрисов Э.Ш. Астраханские ногайцы // Возрождение. Прошлое, настоящее и будущее народов Дагестана. Республиканский научно-популярный журнал. – № 9. – 2008. – С. 23–25.

Викторин В.М. К этнической истории карагашей // Поволжский край. Межвузовский научный сборник. – Саратов: Саратовский государственный университет, 1983. – С. 147–162.

Идрисов Э.Ш. Этнокультурные и социальные аспекты взаимоотношения ногайцев-карагашей с народами Нижнего Поволжья в XVIII – первой половины XIX вв. // Ногаеведческий сборник: сборник научных статей. – Вып. 1. Актуальные вопросы истории и культуры ногайцев. – Астрахань: Color, 2012. – С. 34–35.

Казалиева К.Н. Этническая идентичность ногайцев России: автореф. дисс... канд. соц. наук. – СПб: СПбГУ, 2006.

Сариева А.К., Идрисов Э.Ш. Проблемы этнической адаптации вынужденных переселенцев санитарно-защитной зоны Красноярского района Астраханской области к городским условиям // Геология, география и глобальная энергия. – Астрахань: Изд-во Астраханского университета, 2006. – № 1. – С. 175–179.

Скрыльникова Ж.Х. «Астраханьгазпром» в судьбах ногайцев-карагашей Астраханской области // Этнографическое обозрение. Издательство Института этнологии и антропологии РАН. – 2008. – №3. – С. 89–102.

Таналиева А.Д. Кулинарные традиции ногайцев-карагашей // Астраханские краеведческие чтения: сб. ст. – Астрахань: Издатель Сорокин Р.В., 2010. – Вып. 2. – С. 298–300.

Чирук С.В. На орбіті Херсону. Старошведська колонія // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Чирук С.В., аспірант кафедри історії України Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара, Україна.

Посилання

Ännu engång Gammalsvenskby // Folkwännen, torsdagen den 6 december, № 285, 1883, sida 2.

Aus Sibirien-2006: [III междунар. науч.-практ. конф. «Стеллеровские чтения», 17–19 июня 2006 г., Тобольск]: науч.-информ. сб. / [редкол.: Янков А. П. (гл. ред.) и др.]. – Тюмень: Экспресс, 2006. – 247 с.

Folkwännen, måndagen den 7 maj, 1883, № 103, sida 1–2.

Från Gammalsvenskby i Ryssland. // Finland, torsdagen den 8 januari, № 5, 1885 – sida 2.

Hedman J., Åhlander L. Historien om Gammalsvenskby och svenskarna i Ukraina. – Stockholm, 2003. – S. 66.

Karlgren A. Gammalsvenskby. – Stockholm, 1924. – S. 27.

(meddeladt). Till Gammalsvenskby // Nya Pressen, torsdagen den 1 oktober, № 266, 1885 – sida 2.

Poppel F., Schellekens J., Liefbroer A.C. Religious differentials Poppel F., Schellekens J., Liefbroer A.C. Religious differentials in infant and child mortality in Holland, 1855–1912 // Population Studies. – 2002. – № 56. – P. 277–289.

Rieber A. Changing Concepts and Constructions of Frontiers: A Comparative Approach // Ab-Imperio. Theory and History of Nationalism and Empire in the Post-Soviet Space. – 2003. – N 1. – . 37–38.

Russwurm C. Eibofolke oder die Schweden an den Küsten Ehstlands und auf der Insel Runö. – Reval, 1885. – 375 s.

Sällskapet Svenska folkskolans vänner // Morgonbladet, tisdagen den 10 juni, № 133, 1884 – sida 2.

Utas J. Svenskbyborna historia och öde från trettonhundra till nu. – Visby, 1982 – S. 37–39.

Антифеодальная борьба вольных шведских крестьян в Эстляндии XVIII–XIX вв.: сборник документов / ред. Ю. Мадиссон. – Таллин, 1978. – С. 11–13.

Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. 134: Катеринославська контора іноземних поселенців Півдня Росії. – Оп. 1. – Спр. 561. – Арк. 1–8. 8

Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. 134. – Оп. 1. – Спр. 563. – Арк. 1–6.

Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. 134. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 9.

Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. 134. – Оп. 1. – Спр. 561. – Арк. 3.

Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. 134. – Оп. 1. – Спр. 10. – Арк. 28.

Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. 134. – Оп. 1. – Спр. 193. – Арк. 1–8.

Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. 134. – Оп. 1. – Спр. 55. – Арк. 59–61.

Державний архів Дніпропетровської області. – Ф. 134. – Оп. 1. – Спр. 2. – 11 арк.

Державний архів Одеської області. – Ф. 6: Опікунський комітет про іноземних поселенців Південної Росії. – Оп. 5. – Спр. 3661. – 7 арк.

Державний архів Одеської області. – Ф. 6. – Оп. 5. – Спр. 3661. – Арк. 1–4. Оригінал.

Державний архів Одеської області. – Ф. 6. – Оп. 5. – Спр. 3661. – Арк. 5–7. Оригінал.

Дружинина Е.И. Кючук-Кайнарджийский мир 1774 года (его подготовка и заключение). – М., 1955. – С. 276.

Дружинина Е.И. Южная Украина в период кризиса феодализма. 1825–1860 гг. – М., 1981. – С. 20.

Кабузан В.М. Заселение Новороссии (Екатеринославской и Херсонской губерний) в XVIII – первой половине XIX в. (1719–1858 гг.). – М., 1976. – С. 173.

Клаус А. Наши колонии. Опыты и материалы по истории и статистике иностранной колонизации в России. – СПб., 1896. – Вып. 1. – 455 с.

Князева Е.Е. Метрические книги Санкт-Петербургского консисториального округа как источник по истории лютеранского населения Российской империи XVIII – начало XX века: дис... канд. ист. наук: 07.00.09. – СПб., 2004. – С. 71.

Котлярчук А.С. «В кузнице Сталина»: шведские колонисты Украины в тоталитарных экспериментах XX века. – М., 2012. – С. 59.

Кулинич І.М. Як і коли з'явилися шведські колонії в Південній Україні // Український історичний журнал. – 1995. – № 1. – С. 118–121.

Маліцька Ю.Г. Естонські шведи на півдні Російської імперії: міграція, адаптація та акультурація переселенців-колоністів (1781–1871 рр.): дис... канд. іст. наук: 07.00.02. – Дніпропетровськ, 2010. – С. 29–30.

Ордера светлейшего князя Григория Александровича Потёмкина-Таврического Новороссийского генерал-губернатора // Записки императорского Одесского общества истории и древностей. – Т. 11. – Одесса, 1879. – С. 324–377.

Писаревский Г. Вызов колонистов из южной Европы и бунт корсиканцев. Очерк из истории иностранной колонизации в России (по неизданным архивным документам) // Русский вестник. – Т. 273. – Май, 1901. – С. 178.

Писаревский Г. Переселение шведов с острова Даго в Новороссийский край // Из истории иностранной колонизации в России в XVIII веке (по неизданным архивным документам). – М., 1909. – С. 221– 226.

Російський державний історичний архів. – Ф. 828: Метричні книги приходів Петербурзького консисториального округу. – Оп. 14. – Спр. 96, 98, 107, 118, 124.

Російський державний історичний архів. – Ф. 828: Метричні книги приходів Петербурзького консисториального округу. – Оп. 14. – Спр. 107, 118, 124, 129.

Самуил Христианович Контениус об иностранной колонизации Южной России: сборник документов 1801–1829 / ред. О.В. Айсфельд. – Одесса, 2003. – С. 75.

Скальковский А. Опыт статистического описания Новороссийского края. – Одесса. – 1850. – Ч. 1. – С. 264–265.

Чирук С.В. Чи була чума у Старошведській колонії? Колонізація Південного Придніпров'я у контексті епідемічної загрози // Вісник Дніпропетровського Національного університету: Історія та археологія. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2013. – Вип. 21. – С. 89–94

Шебалдина Г.В. Шведские военнопленные в Сибири. Первая четверть XVIII века. – М., 2005. – 210 с.

Штах Я. Очерки из истории и современной жизни южнорусских колонистов. – М, 1916. – С. 13–29.

Щукин В.В. Адмиралтейские поселения, Черноморские адмиралтейские поселения // Электронный ресурс: <http://history.mk.ua/admiraltejskie-poseleniya-chernomors.htm>

Грибовский В.В. Город Ногайск и ногайцы // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Грибовский В.В., кандидат исторических наук, научный редактор альманаха "Фронтири Міста", г. Днепропетровск, Украина.

Посилання

Castelnau Gabriel, de. Essai sur l'histoire ancienne et moderne de la Nouvelle Russie. Statistique des provinces qui la composent. Fondation d'Odessa; ses progrès, son état actuel; détails sur son commerce. Voyage en Crimée, dans l'intérêt de l'agriculture et du commerce. – T. 2. – Paris: Rey et Gravier, 1820. – P. 344.

De Gouroff. De la civilization des Tatars Nogais dans le midi de la Russia europeene. – Charcow, 1816. – P. 32.

Gutrie Maria. A tour, performed in the years 1795–1796, throw the Taurida, or Crimea ... and all other countries on the North Shore of the Euxine, ceded to the Russia by the Peace of Kainargi and Jassy. – London: printed by Nichols and son, 1802. –P. 48.

Hommaire de Hell Xavier. Les steppes de la mer Caspienne, le Caucase, la Crimée et la Russie méridionale. Voyage pittoresque, historique et scientifique. – T. 1. – Paris: P. Bertrand, éditeur; Strasbourg: V. Levrault, libraire, 1843. – P. 276.

Schlatter Daniel. Bruchstücke aus einigen Reisen nach dem südlichen Rußland, in den Jahren 1822 bis 1828: mit besonderer Ruücksicht auf die Nogayen-Tataren am Asowschen Meere, – St. Gallen: Huber, 1830. – S. 230.

Seymour H.D. Russia on the Black Sea and Sea of Azof: being a narrative of travels in the Crimea and bordering provinces with notices of the Naval, military and commercial resources of those countries. – Third edition. – London: John Murray, 1855. – P. 23.

Spencer E. Travels in Circassia, Krim Tartary etc. in 1836. – London: Henry Colburn, 1837. – P. 130.

Архив князя Воронцова. – Кн. 38: Бумаги фельдмаршала кн. М. С. Воронцова. – М.: Университетск. тип., 1892. – С. 88.

Бастрыга И., Лыман И. Начала истории Бердянска. – Запорожье: б. и., 2002. – С. 33–34.

Бушаков В.А. Студії з ономастики та етимології. – К.: Інститут української мови НАН України, 2007. – С. 25.

Воспоминания Андрея Михайловича Фадеева // Русский архив. – 1891. – Т. 2. – С. 328.

Грибовський В.В. Ногайське козацьке військо: юридичний статус і соціальний контент // Кубань–Україна: питання історико-культурної взаємодії. Вип. VII. – Краснодар; Київ: ЭДВИ, 2013. – С. 266–300.

Копия с прошения ея императорскаго величества от Евпаторийского общества, октябрь 1807 г. // Отдел рукописей Российской национальной библиотеки. – Ф. 609: Попов В.С. – Д. 10. – Л. 262–262 об.

Корнис И. Краткий обзор положения ногайских татар, водворенных в Мелитопольском уезде Таврической губернии // Телескоп, журнал современного просвещения, издаваемый Н. Надеждиным. – Вып. 33. – М.: тип. Н. Степанова, 1836. – С. 15.

Кримський А.Е. Література кримських татар // Студії з Криму. Відбитки з «Записок Історичнофілологічного відділу». – К.: друкарня ВУАН, 1930. – С. 169.

Мертваго Д.Б. Записки. 1760–1824. – М.: тип. Грачёва и Ко, 1867. – С. 190.

Полное собрание законов Российской империи с 1649 г. – Т. 37: 1820–1821. – СПб.: тип. II отд. ЕИВ канцелярии, 1830. – С. 467.

Российский государственный исторический архив. – Ф. 383. – Оп. 29. – Д. 917: «По представлению херсонскаго военнаго губернатора Розенберга о нагайцах оставшихся из орд Едисанской, Едичкульской и Джамбуйлущкой». – 15 апреля 1804 – 6 мая 1807. – Л. 197, 198 об., 206–206 об., 207.

Российский государственный исторический архив. – Ф. 1151. – Оп. 1-1823. – Д. 105: «Дело о начальнике нагайцов, надворном советнике графе де Мезоне». – Л. 2–2 об.

Сергеев А. Ногайцы на Молочных водах (1790–1832 г.). Исторический очерк // Известия Таврической ученой архивной комиссии. – Т. 48. – Симферополь: тип. Таврич. губерnsk. земства, 1912. – С. 29–32.

Сергеев А.А. Уход Таврических ногайцев в Турцию в 1860 г. // Известия Таврической ученой архивной комиссии. – Т. 49. – Симферополь: тип. Таврич. губерnsk. земства, 1913. – С. 183.

Шенников А.А. Жилые дома ногайцев Северного Причерноморья // Славяно-русская этнография. – Ленинград, 1973. – С. 64.

Ярлыкапов А.А. Ислам у степных ногайцев. – М.: ИЭА РАН, 2008. – С. 32.

Пукіш В.С. Традиційні вітальні формули міського руського (українського) населення Закарпаття // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Пукіш В.С., здобувач Адигейського державного університету, м. Майкоп, РФ.

Посилання

Hulpa Diána. Köszönési formák a kárpátaljai magyar és ukrán köznyelvben // Nyelv, nemzet, identitás. A VI. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus (Debrecen, 2006. augusztus 22–26.) nyelvészeti előadásai. I. kötet / Szerkesztette Maticsák Sándor. Budapest – Debrecen, 2006. – P. 53–60.

Балакай А.Г. Толковый словарь русского речевого этикета. – М., 2004. – С. 426.

Барань Є. Лексичні гунгаризми у творах українських письменників Закарпаття // Українська мова. – 2009. – № 2. – С. 57.

Гульпа Д.В. Мовний етикет угорського населення Закарпаття: автореф. дис... канд. філолог. наук. – Ужгород, 2008. – С. 7.

Гульпа Д.В. Форми привітання в угорській та українській мовах на Закарпатті // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. – Вип. 6. – Ужгород, 2002. – С. 33–36.

Електронний ресурс: <http://www.uzhforum.com/archive/index.php/t-417.html>.

Закарпаття 1919–2009 років: історія, політика, культура / україномовний варіант українськоугорського видання / Під ред. М. Веґеша, Ч. Фединець. – Ужгород, 2010. – С. 631.

Фабіан М.П. Етикетна лексика в українській, англійській та угорській мовах. – Ужгород, 1998.

Світло джерел

Бусыгина Н.Д. Завещательная практика в документах семейного архива Ефановых / Н.Д. Бусыгина, В.И. Лазебник, В.С. Старостин // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Бусыгина Н.Д., коллекционер, член редколлегии альманаха "Фронтири Міста", г. Днепропетровск, Украина.

Лазебник В.И., начальник отдела Днепропетровского национального исторического музея им. Д.И. Яворницкого, Украина.

Старостин В.С., краевед, член редколлегии альманаха "Фронтири Міста", г. Днепропетровск, Украина.

Посилання

Лазебник В.И. Екатеринославский городской голова // Грани. – 1998. – № 2. – С. 92–97.

Лазебник В.И. Екатеринославское купечество и его роль в истории города (1780–1918 гг.) // Наддніпряньський історико-краєзнавчий збірник. – Вип. 1. – Дніпропетровськ, 1998. – С. 139–145.

Первое столетие г. Екатеринослава. 1787–9 мая–1887 г. Доклад Екатеринославской Городской управы к торжественному заседанию Думы 9 мая 1887 года / сост. М.М. Владимиров, городской секретарь. – Екатеринослав, 1887. – С. 240–246.

Почетное гражданство. Законы и разъяснения Сената и министерств о причислении к сословию почетных граждан, о правах и преимуществах этого сословия / сост. Л.М. Рогович. – СПб., 1914.

Российский государственный исторический архив. – Ф. 1343. – Оп. 39. – Д. 6058; Записка по вопросу о порядке утверждения в почетном гражданстве купцов Новороссийского края. 1832 г.

Российский государственный исторический архив. – Ф. 1343. – Оп. 39. – Ч. 1. – Д. 211, 399, 2095, 2421, 3211. – О возведении в потомственное почетное гражданство Артамоновых, Белявских, Киселёвых, Кранцфельдов, Мунштейнов.

Свидетельство Екатеринославскому именитому гражданину Петру Башмакову // Екатеринославский юбилейный листок, 1887. – С. 53.

Энциклопедический словарь Российской жизни и истории. XVIII – начало XX в. / сост. Л.В. Беловинский. – Москва, 2003. – С. 272.

Майдан

Чорновол І.П. Від порубіжжя до пограниччя // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Чорновол І.П., кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Реферат

Рецензія на видання: Кравченко Владимир. Харьков / Харків: столица пограниччя. – Вильнюс: Европейский гуманитарный университет, 2010. – 357 с. ISBN 978-9955-773-35-1

Кравченко В., Мусиездов А., Филиппо ва О. Представления о Пограничье и практики их использования. – Вильнюс: Европейский гуманитарный университет, 2012. – 172+2 с. ISBN 978-9955-773-56-6

Посилання

Вибрані праці Д.І. Багалія: в 6 томах. За ред. В. Кравченка. – Харків, 1999–2008.

Кравченко В. Д.И. Багалеи и его вклад в изучение отечественной истории. – Харьков, 1990.

Чорновол І. Теорія компаративних фронтирів // Регіональна історія України. – Вип. 3. – Київ, 2009. – С. 57–62.

Чорновол І. Фронтيري Росії // Критика. – 2007. – № 10. – С. 17–21.

Саєнко В.М. Екзерсиси з історії середньовічних міст за Дніпровими порогами // Фронтيري міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Саєнко В.М., пошукач кафедри всесвітньої історії та історіографії Херсонського державного університету, Україна.

Посилання

Tagebuch des Erich Lassota von Steblau. – Galle, 1866. – S. 224.

Багалеи Д.И. Общий очерк древностей Харьковской губернии // Харьковский сборник: Научнолитературное приложение к Харьковскому календарю. – 1890. – № 4. – Харьков. – С. 34.

Бертъе-Делагард А.Л. Исследование некоторых недоуменных вопросов Средневековья в Тавриде // Исследования Таврической Ученой Архивной Комиссии. – 1920. – № 57 – С. 13.

Григорьев А.П. Золотоордынские ханы 60–70х годов XIV в.: хронология правлений // Историография и источниковедение стран Азии и Африки. – Вып. VII. – Л., 1983. – С. 9–54.

Довженок В.Й. Татарське місто на Нижньому Дніпрі часів пізнього середньовіччя // Археологічні пам'ятки УРСР. – 1961. – Т.Х. – С. 175–193.

Ерїх Лясота зі Стеблева. Щоденник // Жовтень. – 1984. – № 10. – С. 107.

Ельников М.В. Средневековый могильник МамайСурка. – Т. 1; 2. – Запорожье, 2001; 2006.

Ельников М.В. Экономические и культурные связи населения Нижнего Поднепровья и Крыма в золотордынский период // Сугдейский сборник. – Вып. 2. – К.; Судак, 2005. – С. 61.

Ильинский В.Е. Дикое Поле в XIII–XIV вв. (в связи с северной политикой Крыма) // «Проблемы истории Крыма»: Тез. докл. конф. – Симферополь, 1991. – Вып. 2 – С. 26–28.

Капустин А.И. (архимандрит Антонин) Древние акты Константинопольского патриархата, относящиеся к Новороссийскому краю // Записки Одесского Общества Истории и Древностей. – Т. 6. – Одесса, 1867. – С. 445–473.

Кирилко В.П. Крепостной ансамбль Фуны (1423–1475). – К., 2005. – С. 205.

Книга Большому Чертежу / Под ред. К.Н. Сербиной. – М.; Л.: Изво АН СССР, 1950. – С. 110.

Пиоро И.С. Потомки крымских готов в свете историкоархеологических и этнографических исследований // 60 лет кафедре МГУ им. М.В. Ломоносова: Тез. докл. конф. – Москва, 1999. – С. 218–219.

Саєнко В.М. Ще про княжий «мутен сон» у «Слові о полку Ігоревім» // Сїверщина в історії України. – Вип. 6. – К. – Глухів, 2013. – С. 107–108.

Саєнко В.М., Дзюба С.Г. Знахідка капітелі колони часів Золотої Орди в Нижньому Подніпров'ї // Причерноморье, Крым, Русь в истории и культуре. Материалы III Судакской ... конференции. – Т. II. – К.; Судак, 2006. – С. 284–289.

Список со статейного списка великого государя его царского величества посланников: стольника и полковника и наместника переяславского Василия Михайлова, сына Тяпкина, дьяка Н. Зотова / сост. Н. Мурзакевич // Записки Одесского общества истории и древностей. – Т. 2. – С. 571–575.

Сыроечковский В.Е. Гостисурожане // Известия Государственной академии истории материальной культуры. – Вып. 127. – М.; Л., 1935. – 124 с.

Фоменко В.Г. Кишени, ошибочно названные мечетями // Музейний вісник. – № 10. – Запоріжжя, 2010. – С. 241–246.

Тюрин В.А. Мещанская Самара: terra incognita // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Тюрин В.А., кандидат исторических наук, доцент Самарского государственного университета, РФ.

Реферат

Рецензия на монографию: Кобозева З.М. Мещанское сословие г. Самары в пространстве власти и повседневности (вторая половина XIX – начало XX вв.), или Рассказ о "душе с повинностями". – Самара: Самарский университет, 2013. – 608 с. ISBN 978-5-86465-584-9

Посилання

Кобозева З.М. Мещанское сословие г. Самары в пространстве власти и повседневности (вторая половина XIX – начало XX вв.), или Рассказ о «душе с повинностями». – Самара: Самарский университет, 2013. – С. 599.

«Обретение родины»: общество и власть в Среднем Поволжье (вторая половина XVI – начало XX вв.). Часть 1. Очерки истории: монография / под. ред. П.С. Кабытова, Э.Л. Дубмана, О.Б. Леонтьевой. – Самара, 2013.

Слуцкий А.И. Три взгляда на историю... // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Слуцкий А.И., кандидат педагогических наук, профессор, ассоциированный научный сотрудник Южного филиала Российского научно-исследовательского института культурного и природного наследия имени Д.С. Лихачева, г. Атланта, США.

Реферат

Рецензия на книгу: Историческая публицистика Кубани второй половины XIX – начала XX века: П.П. Короленко, И.Д. Попко, Е.Д. Фелицын / сост. В.К. Чумаченко. – Краснодар: Периодика Кубани, 2014. – 356 с.: ил.

Посилання

Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика. – М., 1994. – С. 46.

Дневник генераллейтенанта И.Д. Попко // Русский архив. – 1909. – Кн. 3. № 11. С. 324

Короленко, П.П. Закубанский край (К истории Западного Кавказа) // Ландшафт, этнографические и исторические процессы на Северном Кавказе в XIX – начале XX века. – Нальчик : Издательский центр «Эльфа» , 2004. – С. 293 – 451.

Попко И.Д. Черноморские казаки в их гражданском и военном быту: Очерки края, общества, вооруженной силы и службы. – СПб.: тип. П.А. Кулиша, 1858. – XX, 292, 1V.

Розанов В.В. Из припоминаний и мыслей об А.С. Суворине. – М., 1992. – С. 65.

Тартаковский А.Г. Русская мемуаристика XVIII – первой половины XIX в. от рукописи к книге. М.: Наука, 1991. С. 142–143.

Харлан О.В. Історичне середовище столиці кримських ханів у місті Бахчисарай: номінація для внесення до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО // Фронтири міста. – Вип. 4. – Дніпропетровськ: Герда, 2015.

Автори

Харлан О.В., кандидат архітектури, старший науковий співробітник НДІ пам'яткоохоронних досліджень Міністерства культури України.

Посилання

Bakhchisaray Palace of the Crimean Khans // UNESCO World Heritage Centre
<http://whc.unesco.org/en/tentativelists/1820>

WHC. 05/2 „Orientations devant guider la mise en oeuvre de la Convention du patrimoine mondial” (фр.) або „Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention” (анг.) (станом на 02.02.2005 р.), нові корегування документів виконано у 2011 р.

Берн фон Дросте. Перспективы на будущее // Семінар «О номинировании объекта «Историческая среда столицы крымских ханов в городе Бахчисарае» в Список всемирного наследия ЮНЕСКО»: доповідь. – Сімферополь: ТНУ ім. В.І. Вернадського, 27 липня 2012.

Бобровський Т.А. Угрозы и риски, а также другие факторы, влияющие на сохранность, безопасность и доступность объекта // Семінар «О номинировании объекта «Историческая среда столицы крымских ханов в городе Бахчисарае» в Список всемирного наследия ЮНЕСКО»: доповідь. – Сімферополь: ТНУ ім. В.І. Вернадського, 27 липня 2012.

Брудерс А. Управление туристическими потоками // Семінар «О номинировании объекта «Историческая среда столицы крымских ханов в городе Бахчисарае» в Список всемирного наследия ЮНЕСКО»: доповідь. – Сімферополь: ТНУ ім. В.І. Вернадського, 27 липня 2012.

Звіт про науководослідну роботу «Розробка попередніх пропозицій на занесення Бахчисарайського палацу до списку UNESCO» (договір № 77/03 від 20 листопада 2003 р.) / наук. консультант Є.В. Тиманович, відповідальн. виконавець О.І. Тищенко. – К.: НДІТІАМ, 2004. – 49 с.

Концепція плану організації території історикокультурного заповідника у м. Бахчисарай з визначенням меж та режимів використання зон охорони пам'яток / директор НДІ пам'яткоохоронних досліджень О.М. Сердюк, науковий керівник роботи О.В. Харлан. – К.: НДІ пам'яткоохоронних досліджень, 2011. – С. 18.

Науменко В.Є., Харлан О.В. Общее описание номинации. Границы и режимы // Семінар «О номинировании объекта «Историческая среда столицы крымских ханов в городе Бахчисарае» в Список всемирного наследия ЮНЕСКО»: доповідь. – Сімферополь: ТНУ ім. В.І. Вернадського, 27 липня 2012.

Науменко В.Є., Харлан О.В. Охоронне зонування Бахчисарайського історикокультурного заповідника // Робоче засідання «Работа по продвижению номинационных объектов в Список памятников всемирного наследия ЮНЕСКО»: доповідь. – Севастополь, Херсонес, 18–19 липня 2012

Пламаницька О. Список всесвітньої культурної та природної спадщини: засади формування // Вісник Українського комітету ICOMOS. – Вип. 1, 2007. – С. 26.

<http://www.president.gov.ua/news/19110.html> / Протокол за результатами засідання Громадської гуманітарної ради 22 грудня 2010 р.

Сердюк О. Українські об'єкти в попередньому списку всесвітньої спадщини // Вісник Українського комітету ICOMOS. – Вип. 1, 2007. – С. 39.

Харлан О.В, Науменко В.Є. Номінація для внесення до Списку всесвітньої спадщини «Історичне середовище столиці кримських ханів в місті Бахчисарай». – Київ; Бахчисарай, 2012. – 95 с.

Харлан О.В. Планировка Бахчисарайского дворцовопаркового комплекса по архивным материалам XVIII– XIX веков // Всероссийська наукова конференція «Архитектурное наследие»: доповідь. – Москва: Президія РААБН, НДІ теорії і історії архітектури і містобудування, 29 жовтня 2012.

Харлан О.В Розробка концепції плану організації території Державного історикокультурного заповідника у м. Бахчисарай з визначенням меж та режимів використання зон охорони пам'яток // Міжнародна наукова конференція «Методичні проблеми пам'яткоохоронних досліджень» присвячена пам'яті Тронька П.Т.: доповідь. – Київ, 19–20 квітня 2012

Харлан О.В. Основные вопросы управления объектом номинации // Семінар «О номинировании объекта «Историческая среда столицы крымских ханов в городе Бахчисарае» в Список всемирного наследия ЮНЕСКО»: доповідь. – Сімферополь: ТНУ ім. В.І. Вернадського, 27 липня 2012.

Шмідт Р., Герцен О.Г. Культурная ценность и критерии номинации // Семінар «О номинировании объекта «Историческая среда столицы крымских ханов в городе Бахчисарае» в Список всемирного наследия ЮНЕСКО»: доповідь. – Сімферополь: ТНУ ім. В.І. Вернадського, 27 липня 2012.